

ใบความรู้

การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

เรื่องที่ 1 สาเหตุของการทุจริตและทิศทางการป้องกันและการทุจริตในประเทศไทย

การทุจริตเป็นหนึ่งในปัญหาใหญ่ที่ทั่วโลกกังวลเป็นอย่างมาก เพราะเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนยากต่อการจัดการและเกี่ยวข้องกับคนทุกคน องค์กรทุกองค์กร ซึ่งจะส่งผลกระทบอย่างมากกับการพัฒนาประเทศ

1. สาเหตุของการทุจริต

สาเหตุของการทุจริต อาจเกิดขึ้นได้ในประเทศที่มีสถานการณ์ดังต่อไปนี้

1.1 มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อกำหนดจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางธุรกิจหากมาตรการหรือข้อกำหนดดังกล่าวมีความซับซ้อน คลุมเครือ เลือกปฏิบัติเป็นความลับหรือไม่โปร่งใสจะส่งผลให้เป็นต้นเหตุของการทุจริตได้

1.2 มีสถานการณ์ โอกาส หรือมีกฎ ระเบียบต่าง ๆ ที่นำไปสู่การทุจริตได้

1.3 กฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมไม่มีความเข้มแข็ง ตลอดจนการพัฒนาให้ทันสมัย

2. ทิศทางการป้องกันการทุจริตในประเทศไทย

ปัจจุบันประเทศไทยมีหลายหน่วยงานเกิดการตื่นตัวพยายามเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยร่วมกันสร้างเครื่องมือ กลไก และกำหนดเป้าหมายสำหรับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในฐานะที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) เป็นองค์กรหลักด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้บูรณาการการทำงานด้านการต่อต้านการทุจริตเข้ากับทุกภาคส่วน

เรื่องที่ 2 ทฤษฎี ความหมายและรูปแบบของการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (โลก)

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมนั้น มีลักษณะทำนองเดียวกับกฎศีลธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี หลักคุณธรรม จริยธรรม กล่าวคือ การกระทำใด ๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม เป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง ไม่ควรจะทำ ซึ่งบุคคลแต่ละคนแต่ละสังคม อาจเห็นว่าเรื่องใดเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมแตกต่างกันไป หรือเมื่อเห็นว่าเป็นการขัดกันแล้วยังอาจมีระดับความหนักเบาแตกต่างกัน อาจเห็นแตกต่างกันว่าเรื่องใดกระทำได้ กระทำไม่ได้แตกต่างกันออกไปอีก และในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบางเรื่องบางคนอาจเห็นว่าไม่เป็นไร เป็นเรื่องเล็กน้อย หรืออาจเห็นว่าเป็นเรื่องใหญ่ต้องถูกประณาม ตำหนิ ตีฉนินทาว่ากล่าว ฯลฯ แตกต่างกันตามสภาพของสังคม

เรื่องที่ 3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ไว้ใน มาตรา 50 (10) ให้บุคคลไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ ดังนั้น ในฐานะที่เราเป็นประชาชนชาวไทย จึงมีความจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

เรื่องที่ 4 การคิดเป็น

ในชีวิตประจำวันทุกคนต้องเคยพบกับปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการเอาเปรียบ การงาน การเงิน หรือแม้แต่การเล่นกีฬาหรือปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาขัดแย้งของเด็ก หรือปัญหาการแต่งตัวไปงานต่าง ๆ เป็นต้น เมื่อเกิดปัญหาก็เกิดทุกข์ แต่ละคนก็จะมีวิธีแก้ไขปัญหา หรือแก้ทุกข์ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันไปซึ่งแต่ละคน แต่ละวิธีการอาจเหมือนหรือต่างกัน และอาจให้ผลลัพธ์ที่เหมือนกันหรือต่างกันได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับพื้นฐานความเชื่อ ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของบุคคลนั้น หรืออาจจะขึ้นอยู่กับทฤษฎีและหลักการของความเชื่อที่ต่างกัน เหล่านั้น

1. ปรัชญา “คิดเป็น” อยู่บนพื้นฐานความคิดที่ว่า ความต้องการของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน

แต่ทุกคนมีจุดรวมของความต้องการที่เหมือนกัน คือ ความสุข คนเราจะมีมีความสุขเมื่อตนเองและสังคม สิ่งแวดล้อมประสมกลมกลืนกันได้ โดยการปรับตัวเราเองให้เข้ากับสังคมหรือสิ่งแวดล้อม หรือโดยการปรับสังคมและสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับตัวเรา หรือปรับทั้งตัวเราและสิ่งแวดล้อมให้ประสมกลมกลืนกัน หรือเข้าไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับตน คนที่สามารถทำได้เช่นนี้เพื่อให้ตนเองมีความสุขนั้น จำเป็นต้องเป็นผู้มีการคิดสามารถคิดแก้ปัญหา รู้จักตนเอง รู้จักสังคมและสิ่งแวดล้อม และมีองค์ความรู้ที่จะนำมาคิดแก้ปัญหาได้จึงจะเรียกได้ว่าผู้นั้นเป็นคนคิดเป็น

เรื่องที่ 5 บทบาทของรัฐ/เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามเกี่ยวกับการทุจริต

1. บทบาทของรัฐ

หลักคิดการแยกประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมอย่างเด็ดขาดดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ข้อ 5 ที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่ และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยอย่างน้อยต้องวางตน

2. หน้าที่ของรัฐ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามเกี่ยวกับการทุจริต ต้องมีการดำเนินการ ดังนี้

2.1 รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐที่มีใช้ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ หรือเป็นความลับของทางราชการที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก

2.2 รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกัน เพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

3. แผนนโยบายแห่งรัฐ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดแผนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามเกี่ยวกับการทุจริต ไว้ดังนี้

3.1 รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่นและงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต

3.2 รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว

4. เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามเกี่ยวกับการทุจริตเจ้าหน้าที่ของรัฐนับว่าเป็นผู้ที่มีส่วนที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามเกี่ยวกับการทุจริต โดยสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ข้อ 5 ที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่ และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยอย่างน้อยต้องวางตน